

En het potet på Hedmarken

DET BLE IKKE noe mat- og måltidssenter på Åker gård utenfor Hamar. Det er ti år siden denne ideen ble født, men Stavanger kom hedmarkingene i forkjøpet og etablerte sitt Måltidets Hus. I oljebyen ligger også Norsk Kokebok-museum, som vel har henvist kokeboksamlingen ved Hedmark Fylkesmuseum på Domkirkeodden i Hamar til en noe skyggefull tilværelse.

NÅ HAR VÅRE venner på østsiden av Mjøsa en ny sjanse til å markere seg på det kulinariske Norgeskartet. For i forbindelse med at Henriette Schønberg Erken i høst endelig fikk sin biografi, er hennes eiendom Dystingbo (se artikkel på side 108) i Vang utenfor Hamar på ny kommet fram i lyset. Her satt Norges store kokebokdronning og skrev sine berømte bøker gjennom hele første halvdel av 1900-tallet.

BYGNINGEN står der den dag i dag, med tydelige spor etter Schønberg Erken over alt. Her er hennes bøker, notater, kjøkkenredskaper og andre minner om et av de mennesker som har betydd mest for utviklingen av norsk matkultur. Gjennom sine bøker spredte hun nye oppskrifter til hver krik og krok i landet. I tillegg reiste hun fra bygd til bygd med kurs og foredrag. På Dystingbo ble hundrevis av piker utdannet ved hennes skole for hustellærere.

OG IKKE NOK med det. På nabogården satt i sin tid prestefruen Hanna Winsnes og skrev sin berømte kokebok *Lærebog i de forskjellige Grene af Huusholdningen* som kom i 1845. Det lille tettstedet Ridabu et steinkast utenfor Hamar ble ved en forunderlighet et kraftsenter i norsk mathistorie.

WINSNES ble hedret med en byste på tunet av prestegården (bl.a. takket være Schønberg Erkens initiativ), men kvinnen bak bl.a. *Stor Kokebok* (som solgte mer enn 200 000 eksemplarer) har ikke en gang fått en gatestump oppkalt etter seg i hjemkommunen.

DET ER FØRST denne høsten at noen med museumsfaglig kompetanse har kastet sitt blikk på Dystingbo og de verdier som finnes der. Sjur Harby har undersøkt eiendommen, og konkluderer med at både stedet og Schønberg Erkens etterlatenskaper er viktige å ta vare på. Her er det spor etter en nasjonsbygger.

NÅR I TILLEGG Schønberg Erkens etterkommer, barnebarnet Bror Erken, bifaller ideen om et matkultursenter i det som i dag er hans hjem, bør bordet være dekket. Alle relevante myndigheter, lokale og nasjonale, bør gå sammen om å sikre Dystingbo som et varig minne om en stor kvinne.

Per A. Borglund
Per A. Borglund, redaktør

Innhold

Tall og tegneserie
Side 8

Kronikk
Side 30

Ost, øl og ekte kjærlighet
Side 32

Hypp på høne?
Side 36

Vi tester lokal brus
Side 40

Lokale bøker
Side 44

**200 år gammel
overklassemat**
Side 50

Produktomtaler
Side 66

Kort nytt
Side 68

Godt med dott
Side 70

Så mange hverdager
Side 74

Spisestedet Credo
Side 80

24 timer på danskebåten
Side 84

Ung og lovende
Side 88

Gårdsbutikken
Side 96

Under åpen himmel
Side 100

Sniknorskifisering
Side 104

Annonnene forteller
Side 114

God på bunnen
Side 116

Kalender
Side 126

Quiz
Side 130

Kokker i kamp

Tom Victor Gausdal (over) mot Geir Skeie – et mestermøte med torsk i hovedrollen. Hvem kommer best ut av det? La deg inspirere.

Side 10

